SPAȚIUL COSMIC - o nouă zonă industrială

S-a terminat, de multă vreme, epoca marilor și spectaculoaselor acrobații tehnologice în spațiul extraterestru. Cercetarea Cosmosului devine, pe zi ce trece, o activitate obișnuită, mai puțin vizibilă poate, dar cu efecte terestre substanțiale. Dacă, în urmă cu 10—15 ani, călătoriile în spațiu semănau cu marile curse de automobile, astăzi se întrevede o vreme în care un zbor în spațiu nu va fi cu nimic mai senzațional decît o călătorie cu autobuzul.

• Autobuze pentru Cosmos?

Da. La propriu, fiindcă stațiile orbitale actuale, *Saliut* și cele proiectate *Spacelab*, depășesc ca dimensiuni un autobuz urban obișnuit, deși ar trebui să menționăm, că, din punct de vedere tehnic, sînt ceva mai sofisticate și, mai ales, au o mare siguranță în funcționare... La figurat, navele spațiale refolosibile, atît cele automate Progres, cît și naveta cu echipaj uman, vor deveni la fel de banale ca și autobuzele de călători, circulînd, însă, cu o regularitate net superioară...

Aceste autobuze ale unui viitor foarte apropiat vor transporta pasageri preocupați să separe, în condiții de imponderabilitate, substanțe biologice active, imposibil de obținut pe Pămînt, să realizeze aliaje de o puritate incredibilă, să «crească» cristale utilizabile în cele mai exotice domenii ale electronicii. Și aici, ca și în cazul autobuzelor terestre, ca și în foarte multe alte cacazuri, conținutul, încărcătura — de materie și idei — a vehicolelor va fi cu mult mai importantă decît mijlocul de transport în sine. La destinație ne așteaptă un număr imens de posibilități pe care le putem uni sub un singur titlu: aplicații.

• Cornul abundenței megabiților

Megabiții sînt unități de măsură a informației, iar ritmul comunicației se măsoară, și el, cu asemenea unități. Spațiul cosmic industrializat de mîine va deschide, poate chiar în primul rînd, nenumărate noi ferestre de comunicare pentru toți locuitorii planetei noastre.

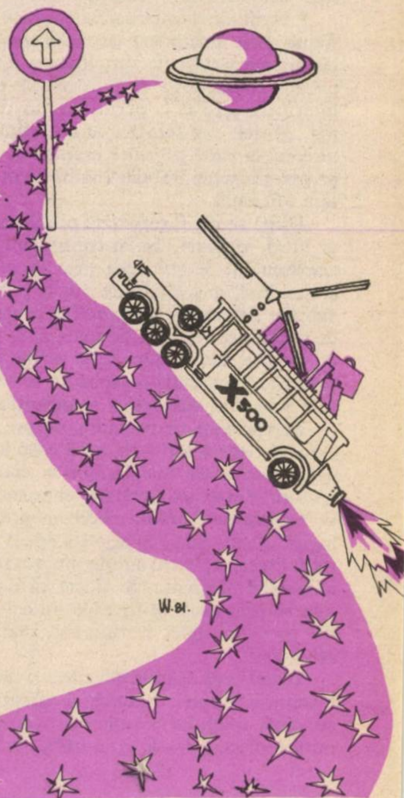
Sateliții de telecomunicații actuali trebuie să fie — dacă ar fi să stabilim niște reguli absolute — relativ mici ca dimensiune, foarte siguri in funcționare, să consume relativ puțină energie electrică și să aibă o structură cît mai simplă. Deocamdată, părțile complicate ale echipamentului se află în stațiile terestre, dar, în viitor, lucrurile vor sta cu totul altfel, echipamentul complicat se va afla pe satelit, iar stația de recepție se va putea instala pe orice acoperiș.

Celor care se tem că sateliții mai complicați se vor defecta mai des, specialiștii le răspund cu mult optimism — «autobuzele» cosmice ale viitorului vor permite efectuarea lucrărilor de întreținere curentă chiar pe orbită, iar în cazuri mai complicate, vor aduce satelitul pe Pămînt, lăsînd pe orbită un înlocuitor.

Va fi interesant spectacolul unui astronaut care agață cu un manipulator lung de 15 metri (un soi de prăjină metalică flexibilă, cu un cîrlig în vîrf un satelit defect pentru a-l aduce în navă pentru reparații) se vorbește chiar de un soi de plasă cosmică de fluturi care să permită capturarea, cu un efort minim, a sateliților de telecomunicații care ar avea nevoie de asistență tehnică.

Întreținerea și reparațiile vor fi mult simplificate de metode noi de construcție modulară care vor permite înlocuirea rapidă, poate chiar automată, a secțiunilor defecte. E ușor de imaginat un viitor în care tehnicieni competenți execută, în stare de imponderabilitate, reparații de mare finețe.

Mai mult decît atît, navele simple și eficiente ale viitorului cosmic industrial vor transporta sateliții de telecomunicații direct pe orbită sau îi vor relansa de pe o orbită relativ joasă (500—600 de km. altitudine) pînă la peste 22 de mii de km., pe așa-zise orbite geostaționare, suspendînd un emițător peste mereu același punct al Pămîntului.

Există și o aritmetică a viitorului industriei comunicațiilor prin și din spațiul extraterestru. Comunicațiile telefonice se vor înmulți de peste 60 de ori, cele de televiziune de peste 25 de ori, iar transmisiile de date (ceea ce înseamnă comunicațiile dintre calculatoarele electronice sau dintre rețelele de computere) de peste 50 de ori. Pentru scepticii care își pot exprima rezerve față de aceste cifre încărcate de optimism, experții în acest domeniu își rezervă dreptul la o amintire semnificativă. Atunci cînd a fost instalat primul cablu telegrafic submarin, nimeni nu credea că o asemenea operațiune era cu adevărat necesară; după doar trei ani, cererea de comunicații depășea cu mult posibilitățile și capacitatea cablului.

Tot în domeniul comunicațiilor trebuie inclus și viitorul navigației: simplificarea lansării și întreținerii sateliților care emit semnale folosite în navigația maritimă și aeriană va permite performanțe aproape inimaginabile astăzi.

• Vise

Se visează, sau cel puțin se speră, că vor fi realizabile structuri permanente de mari dimensiuni în spațiu, adaptate pentru scopuri științifice, pentru întreținerea sateliților artificiali, pentru observații-meteo și multe altele. Visele de azi nu se prea potrivesc cu ilustrațiile la proza științifico-fantastică de ieri.

Stațiile orbitale ale viitorului apropiat vor arăta cam ca platformele de foraj marin dezafectate — o colecție de cilindri și containere unite prin grinzi aparent fragile. Va lipsi și o imagine binecunoscută din filmele de *«sci-fi»*: rotația permanentă a structurii destinate să asigure viitorilor locatari iluzia gravitației terestre. Ar fi inutil. Organismul uman se adaptează foarte bine și foarte repede la absența gravitației. După cîteva zile de rău de mișcare, organele echilibrului se decuplează automat.

Lucrătorii din industria cosmică vor fi foarte eficienți. Orele de somn se reduc de la sine odată cu reducerea eforturilor fizice, un regim alimentar și igienic adecvat poate simplifica și mai mult problema, doar în aparență complicată, a adaptării. Va fi nevoie de elemente «arhitectonice» și de decorațiuni interioare care să le permită celor din stație o orientare exactă «în sus» și «în jos». Mesele vor semăna cu cele dintr-un bufet-expres — în Cosmos, poziția terestră la masă produce crampe în mușchii abdominali. Pînă și mînerele de pe pereții stației trebuie să aibă forme atent studiate pentru a permite o deplasare eficientă.

După ce vor fi rezolvate problemele producției de energie în spațiu pentru uz local, se poate visa în continuare la stațiuni helioelectrice în Cosmos, care transmit, nu se știe încă prin ce metode, energia produsă pe Pămînt. Pînă atunci însă, mai rămîn de pus la punct rachete mai puternice, tehnologii mai subtile, sisteme de comandă și control mai sigure. Un exemplu reușit de vis de viitor este cel legat de materialul viitoarelor antene. S-a observat că aripile de insecte, moi și umede la prima desfacere, se întăresc și devin elastice și rezistente la lumina soarelui — se caută polimeri care să le imite și să constituie scheletul viitoarelor și giganticelor antene cosmice.

Se vorbește, de pe acum, despre stațiuni orbitale cu un echipaj de 10—12 oameni. Într-o astfel de navă cosmică permanentă s-ar putea instala variante perfecționate ale instalațiilor în care, azi, se obțin, experimental, semiconductori de maximă puritate, cuptoare din care să iasă o sticlă optică imposibil de realizat pe Pămînt, medicamente, vaccinări, alte substanțe cu acțiune biologică, poate chiar, în această epocă a ingineriei genetice preindustriale, bacterii «dresate» pentru a îndeplini tot felul de sarcini care aparțineau, pînă acum, industriei obișnuite. Și poate că un simbol adecvat al viitorului industrial, care se pregătește să înceapă dincolo de limitele atmosferei, este sfera simplă dar *perfectă* a bilei de rulment, imposibil de realizat altfel decît în imponderabilitate.

Avem toate șansele să vedem și să trăim ceea ce am putea crede că reprezintă începutul rutinei cosmice și sfîrșitul aventurii. Eroare. Marea aventură a cuceririi spațiului cosmic abia începe în clipa în care explorarea devine nu numai spectaculoasă, ci și utilă.

Andrei Bacalu

Cai

Într-un moment de cumpănă, Richard al III-lea a vrut să dea «un regat pentru un cal». În zilele noastre, la cea de a II-a licitație internațională de cai din Caucaz, pentru 44 de cai s-a plătit suma de 2 308 000 dolari — anunță agenția sovietică de știri «Novosti». La licitație, au participat amatori din S.U.A., Canada, Olanda, R.F.G., Italia, Suedia. Comerciantul american Robert Stratmore — precizează «Novosti» — a plătit pentru iapa Narada 350 000 dolari, iar calul Anteu a fost achiziționat de cel mai mare cumpărător de cai sovietici din America, Franklin Klail, pentru suma de 230 000 dolari. Calul său «Muskat», cumpărat tot în URSS, a cîștigat premiul națiunilor în SUA și Canada, în anul 1980. În timpul licitației, în numele lui Armand Hammer, președintele lui «Occidental Petroleum Co.», a fost semnat contractul de achiziționare a armăsarului arab Pesniar pentru suma de un milion de dolari.

Răzbunare

Un contribuabil din Nancy (estul Franței) a depus la bancă 271 kilograme... monede de 5, 10, 20 și 50 centime, echivalentul impozitului său pe 1981. Inițial, el trimisese secției financiare din oraș un cec — normal — reprezentînd impozitul său, într-un plic nu foarte bine închis. Scrisoarea i-a fost respinsă de un funcționar pedant și, după un lung circuit prin Franța, a ajuns la centrul de triere de la Libourne, în sud-estul țării, și, de acolo, trei săptămîni mai tîrziu, la expeditor. Întîrzierea platei impozitului l-a costat pe contribuabil o amendă de zece la sută. În semn de răzbunare, acesta și-a plătit impozitul, plus amenda, cu... 84 000 monede metalice.

Rubrica 1000+1 realizată de Rodica Dumitrescu

CELE MAI MICI STATE

VATICAN

Denumit oficial Stato Della Citta Del Vaticano, Vaticanul este cel mai mic stat independent din lume, avînd o suprafață de 0,44 kmp și 728 locuitori (1 iulie 1978). Este situat pe colina Vatican, pe malul drept al Tibrului, în nord-vestul orașului Roma, și cuprinde basilica San Pietro, Piața San Pietro, Palatul Vaticanului, Academia Pontificală de Științe (fondată în 1603), biblioteci, muzee, grădini.

A luat ființă în secolul al VIII-lea, cînd Papa obține în stăpînire fostele posesiuni bizantine din Italia centrală. Timp de peste 1 000 de ani, din perioada lui Carol cel Mare, care și-a exercitat autoritatea și asupra Papei, și pînă la intrarea trupelor italiene (20 septembrie 1870) prin Porta Pia, în Roma, proclamată atunci capitala Italiei, papalitatea deține posesiuni temporare. În cursul procesului de unificare, regatul Italiei a absorbit treptat aceste posesiuni ale Papei, care se întindeau de la un țărm la celălalt, de-a lungul regiunii centrale a peninsulei. Procesul a fost definitivat odată cu intrarea, în Roma, a trupelor regelui Victor Emmanuel, în 1870. De atunci nici un Papă nu avea să mai părăsească Vaticanul pînă la ratificarea Tratatului de la Lateran, la 11 februarie 1929, potrivit căruia, Papa avea putere exclusivă și jurisdicție suverană asupra Vaticanului, care a fost declarat teritoriu neutru și inviolabil. Constituția din 1947 a Italiei reafirma adeziunea la Tratatul Lateran, dar, în 1967, au început negocieri pentru o revizuire a Concordatului, încheiat, de asemenea, în 1929. În decembrie 1978, cele două părți au fost de acord asupra unui proiect pentru un nou Concordat, în virtutea căruia cele mai multe dintre privilegiile speciale ale bisericii catolice în Italia să fie abolite.

MONACO

Pe țărmul nord-vestic al Mediteranei, unde se etalează prelungirile calcaroase ale Alpilor Maritimi, se află principatul Monaco, cu o suprafață de numai 1,8 kmp și 25 029 locuitori (1978).

Istoria principatului se confundă cu aceea a capitalei sale — Monaco-Ville, de pe celebra Coastă de Azur. La origine colonie feniciană, orașul, în împrejurimile căruia s-a constituit principatul, a intrat succesiv sub stăpînirea grecilor și romanilor. I s-a dat numele de Portus Herculis Monaecii, după templul consacrat zeului Melkart, supranumit și «Unicul» (în greacă Monoikos, în latină Monaecii). Atestat ca seniorie în secolul al X-lea, Monaco se impune ca principat în timpul guvernării familiei genoveze Grimaldi (1297-1715). Vasal Franței din 1641 și anexat de aceasta între 1793-1814, principatul obține, prin tratatul de la Paris (1814) recunoașterea suveranității sale, iar, pînă în 1859, s-a aflat sub protectoratul Regatului Sardiniei. În 1861 recunoaște protectoratul statului francez de care este legat, începînd cu 1918, printr-o uniune vamală. În 1911, Prințul Albert, străbunicul prințului suveran Rainer III, a promulgat o Constituție, care proclamă Monaco monarhie constituțională. La 17 decembrie 1962, a fost promulgată o nouă Constituție, care acordă mai multă putere Consiliului Național ales. Monaco este, totodată, principat ereditar, șeful statului fiind, de la 9 mai 1949, prințul Rainer III.

Monaco a reușit să-și consolideze o industrie proprie, caracterizată printr-un nivel tehnologic ridicat, care asigură 45 la sută din veniturile sale. Au fost instalate întreprinderi noi, insistîndu-se asupra faptului că ele trebuie să fie mici, de înaltă calificare, aducînd mari profituri, și nepoluante. Există acum fabrici pentru elemente de calculatoare, accesorii pentru avioane, întreprinderi de mecanică de precizie, electronică, aparate electrice etc. Industria hotelieră, care a cunoscut o dezvoltare impetuoasă, oferă o puternică bază materială turismului, ce rămîne una din principalele surse de venituri (20 la sută).

NAURU

Care este cea mai bogată țară din lume? După unii, această țară este Nauru, o mică insulă coraligenă, de 21,3 kmp, în Oceanul Pacific, la 3 000 km nord-est de Australia. Văzută din avion, insula are forma unei ambarcațiuni. O îngustă zonă de plajă nisipoasă (140-270 metri lățime) înconjoară un platou cu altitudine maximă de 60 metri, ce acoperă două treimi din teritoriu. Aici se află marea bogăție a insulei: fosfații. O bogăție ascunsă timp de milenii.

Acolo, în tradiționala apatie oceanică, în umbra cocotierilor, sub briza alizeelor, produsul național brut anual pe locuitor (Nauru are peste 12 000 locuitori) se ridica, în 1979, la circa 25 000 dolari. Timp de milenii, această avuție a rămas neștiută. Chiar și în secolul trecut, insula era cunoscută mai cu seamă ca un loc de refugiu pentru evadații din închisorile britanice din colonii. Dar în 1898, destinul insulei avea să se schimbe. Un australian găsește în insulă un arbore fosil pe care îl duce la Sydney. Se descoperă că acesta conține fosfați în proporție de 78 la sută. Nauru devine bogat.

Timp de 70 de ani, resursele de fosfați au fost exploatate în folosul puterilor coloniale. Colonie germană din 1888, insula Nauru este ocupată în 1914 de trupe australiene. A continuat să fie administrată de Australia sub mandatul Ligii Națiunilor, din 1920, împreună cu Marea Britanie și Noua Zeelandă. Între anii 1942 și 1945, Nauru a fost ocupată de japonezi. În 1947, insula a fost plasată sub tutela O.N.U., cu Australia ca putere administratoare, reprezentînd guvernele Australiei, Noii Zeelande și Marii Britanii.

Nauru a obținut autonomia în 1966, odată cu stabilirea Consiliilor Legislativ și Executiv, iar, la 31 ianuarie 1968, și-a proclamat independența, devenind Republică prezidențială.

Anual, Nauru realizează o producție de două milioane tone de fosfați. Dar există perspectiva ca, în aproximativ 15 ani, rezervele să fie epuizate.

TUVALU

La 1 octombrie 1978, pe harta lumii a apărut un nou stat independent, Tuvalu (fostele insule Ellice), unul din ultimele teritorii aparținînd imperiului britanic în Oceania. Arhipelagul Tuvalu cuprinde nouă atoli coraligeni, situați în Pacificul Central, la sud de Ecuator, între insulele Gilbert (Republica Kiribati) și Samoa.

Insulele Ellice (sau Lagoon Islands) au fost descoperite, între anii 1765-1824, de navigatori britanici. Protectorat britanic din 1892, insulele Ellice au devenit, împreună cu insulele Gilbert, la 12 ianuarie 1916, colonie britanică. La cererea locuitorilor insulelor Ellice și în urma conferinței constituționale din 19 martie 1975, Londra a acceptat despărțirea administrativă a acestora de insulele Gilbert. Insulele Ellice, care au luat numele Tuvalu, au obținut, la 1 ianuarie 1976, autonomia, devenind stat suveran, doi ani mai tîrziu.

Deși este unul dintre cele mai mici state independente — 26 kmp —, în comparație cu alte insule oceanice, populația este destul de numeroasă — 8 000 de locuitori. Ei se îndeletnicesc, mai ales, cu agricultura și pescuitul. Exportul de copra, obținut din nucile de cocos, reușește să echilibreze importurile de bunuri și produse manufacturate de consum curent. Se cultivă intens taro, plantă cu tuberculi comestibili, precum și arborele de pîine.

Pentru noul stat, o prioritate o constituie asigurarea mijloacelor de comunicație între insulele arhipelagului. Recifele de corali împiedică navele să pătrundă în lagunele a șapte din cei nouă atoli, iar ambarcațiunile care asigură transportul de la nave pe uscat trebuie să aștepte ca un val favorabil să le înlesnească trecerea printre recife. Legăturile aeriene cu exteriorul sînt destul de rare, dar atolul Funajuti, unde se află și capitala omonimă, este înzestrat cu un aeroport.

SAN MARINO

«Libertas Perpetua» — aceste cuvinte simbolizînd voința de libertate sînt înscrise pe stema celei mai vechi republici din lume, San Marino, care datează din anul 1263, grație unei Constituții ale cărei principii au fost respectate de-a lungul veacurilor. Cu o suprafață de 61 kmp și 21 000 de locuitori, Republica San Marino este condusă de doi căpitani regenți, aleși din rîndul Marelui Consiliu Federal, la fiecare șase luni. Activitatea legislativă este exercitată de Marele Consiliu — 60 de membri aleși prin vot direct, pe o perioadă de cinci ani, iar activitatea executivă — de cei doi căpitani regenți și de Congresul Statului (guvernul). În viața politică a țării activează partidele Democrat-Creștin, Comunist, Social-Democrat și Socialist.

San Marino a luat naștere în secolul IV e.n., prima așezare cu același nume — astăzi capitala țării — fiind întemeiată, potrivit tradiției, de meșterul cioplitor în piatră Marinus din Dalmația, refugiat în anul 301 e.n. pe pantele abrupte ale muntelui Titano. Ființînd ca stat independent din secolul al XIII-lea, San Marino și-a apărat cu dîrzenie libertatea. Începînd cu 1463, anul în care Pius al II-lea îi fixa, printr-o bulă papală, frontierele, San Marino avea să pună capăt oricărui act de război. Independența sa a fost recunoscută pe plan internațional de Congresul de la Viena (1815), iar, în virtutea Tratatului de prietenie și bună vecinătate din 1862, San Marino a recunoscut, pînă în anul 1971, protectoratul statului italian. Limba oficială este italiana.

Economia se bazează pe agricultură (viticultură, pomicultură, culturi de grîu), pe filatelie, precum și pe turism, înfloritor datorită peisajelor pitorești ale țării, cu relief de coline argiloase și șistoase, dominat de cele trei vîrfuri calcaroase din Monte Titano și străbătut de cursul inferior al rîului Marano, tributar Mării Adriatice. Principalele resurse sînt sulful, marmura, rocile de construcție.

LIECHTENSTEIN

Situat în partea de sud a zonei centrale a Europei, între malul drept al Rhinului și Alpii Retici (Rhatikon), Principatul Liechtenstein are o suprafață de 160,8 kmp și 25 800 locuitori (1979). Ca relief, se disting două regiuni: cea joasă, Unterland, principala zonă agricolă a țării, și cea înaltă Oberland. Aceasta din urmă este dominată de munții calcaroși Voralberg și Rhatikon, ale căror vîrfuri Falkais și Naafkopf ating 2 560 și, respectiv, 2 570 metri.

Leichtensteinul a devenit principat în cadrul Imperiului romano-german, în 1709, odată cu unirea comitatelor Vaduz și Schellenberg. A făcut parte din Confederația Rhinului (1806-1814), apoi din Confederația Germană (1815-1866), devenind, după destrămarea acesteia, principat independent în uniune vamală cu Imperiul austro-ungar. În 1921, a fost convenită o Uniune Poștală cu Elveția, iar, în 1923, Liechtensteinul încheie o Uniune Vamală cu Elveția.

Constituția Principatului ereditar prevede un parlament unicameral (Landtag), compus din 15 membri. Landtagul alege un guvern format din cinci membri.

Deși locuitorii Liechtensteinului pot fi chemați în serviciul militar, în caz de urgență, pînă la 60 de ani, principatul nu are, din anul 1868, o armată permanentă, dispunînd doar de o forță de poliție restrînsă: 39 membri și 24 auxiliari. Liechtensteinul s-a dezvoltat rapid de la o economie

predominant agrară, înainte de al doilea război mondial, la o economie preponderent industrială. Metalurgia, construcția de mașini, industria instrumentelor de precizie sînt sectoarele principale. Gama produselor este foarte largă — de la instalațiile de înaltă frecvență, tancuri petroliere, boilere, mobilă, produse chimice și farmaceutice, instrumente optice și de măsurat, la ceramică și dinți artificiali (locul 1 în Europa — produși la Schaan și exportați, în prezent, în aproape 100 de țări). Tipărirea și vînzarea timbrelor poștale (foarte căutate) contribuie cu 15 la sută la venitul național.

REPUBLICA SEYCHELLES

Mahé, Praslin, Silhouette, La Digue, Félicité, Curieuse, Alphonse, Coëtivy — sînt principalele insule ale arhipelagului Seychelles, din Oceanul Indian, situat la circa 1 000 km de Madagascar. Alcătuit din 92 de insule granitice și coraligene, situate pe un lanț muntos submarin, arhipelagul, cu o suprafață totală de 308 kmp, are o populație de peste 62 000 locuitori: creoli, francezi, negri, indieni, malaiezi.

Insulele au fost descoperite de portughezi, așa cum atestă hărțile acestora păstrate din 1502 și 1505 (Vasco da Gama și Pedro Mascarenhas). În 1756, ele au fost anexate de Franța, primindu-și numele după cel al contelui Moreau de Seychelles. Marea Britanie ocupă arhipelagul în anul 1810, anexîndu-l în 1814, prin Tratatul de la Paris. În perioada 1814-1903, insulele Seychelles sînt unite administrativ cu Mauritius, iar, de la 31 august 1903, ele au constituit o colonie separată a coroanei britanice.

În anii '60 au fost formate cîteva partide, printre care și Partidul Unit al Poporului din Seychelles, condus de Albert René. La cererea acestor partide a fost promulgată, în 1967, o Constituție și s-a stabilit un Consiliu de guvernare. Partidul Unit al Poporului din Seychelles (denumit, actualmente, Frontul Progresist al Poporului), sprijinit de Organizația Unității Africane, a cerut independența insulelor. Arhipelagul obține autonomia internă la 1 octombrie 1975. În urma conferinței constituționale de la Londra din ianuarie 1976, Seychelles își proclamă independența în același an, la 28 iunie. Conform Constituției, arhipelagul Seychelles este republică prezidențială și suverană în cadrul Commonwealthului.

În condițiile climei ecuatoriale, moderate de alizeul de sud-est în perioada iunie-noiembrie, insulele Seychelles prezintă o floră de o excepțională varietate și multe specii rare de păsări. În regiunile de țărm, abundă palmierii, ferigile arborescente, orhideele (circa 20 de specii) și mangrovele, iar în insulele Praslin și Curieuse crește un palmier de cocos uriaș cu nuci care ating 10-12 kg. De altfel, palmierii de cocos ocupă 60 la sută din suprafața cultivată. O adevărată curiozitate o constituie «planta-meduză» întîlnită în arhipelagul Seychelles. Locuitorii insulelor se îndeletnicesc, de asemenea, cu cultura mirodeniilor (scorțișoară, vanilie), a ceaiului, bananelor, maniocului, batatelor. Aceste culturi asigură majoritatea exporturilor. Industria, în fază incipientă, este reprezentată de unele întreprinderi de prelucrare a peștelui și tutunului.

MALDIVE

Arhipelag din nordul Oceanului Indian, la 643 km sud-vest de insula Ceylon, Maldivele — 2 000 de insule coraligene — însumează 298 kilometri pătrați, avînd 142 900 locuitori (1977). Insulele Maldive sînt, de fapt, vîrfurile unui lanț muntos submarin. Multe dintre ele nu ocupă mai mult spațiu decît un bloc dintr-o mare metropolă, dar oferă peisaje splendide. Incluzînd capitala — Malé — numai vreo 200 de insule sînt locuite, celelalte fiind un adevărat paradis al palmierilor și cocotierilor. S-a spus despre Maldive că sînt o «Veneție a Tropicelor», deoarece numeroasele insule par despărțite de lungi canale.

Imigranți veniți din Ceylon, India meridională (singhalezi și tamili) și din arhipelagul malayez au populat insulele încă din secolul al II-lea e.n. Negustori arabi le-au ocupat ulterior, introducînd, în secolul al XII-lea, islamismul și punînd bazele unui sultanat, vasal în sec. XVI suveranilor ceylonezi din Kandy. În fața rezistenței populației autohtone, eșuează încercarea portughezilor de a se stabili în arhipelag (1558). Insulele Maldive devin, în 1887, protectorat britanic, cu autonomie internă și legat administrativ, pînă în 1948, de Ceylon. Maldivele au obținut independența deplină, la 26 iulie 1965. În urma unui referendum, țara devine republică, în noiembrie 1968.

Din cauza lipsei aproape totale de resurse minerale și a faptului că doar 5 la sută din terenuri sînt cultivabile, restul fiind calcaroase, locuitorii insulelor Maldive sînt nevoiți să recurgă la ocean pentru a-și găsi mijloacele de subzistență. Pescuitul și prelucrarea peștelui sînt sectoarele esențiale ale economiei maldiviene.

MALTA

Scăldat de soare aproape tot timpul anului și înconjurat de o apă albastră, limpede, arhipelagul maltez este constituit din trei insule mai mari — Malta, Gozo și Comino — și două mai mici — Cominotto și Filfa, situate în centrul bazinului mediteraneean. Arhipelagul are o suprafață totală de 316 kmp și 330 000 locuitori (1975). Terenul calcaros, brăzdat de văi orientate de la sud-vest spre nord-est, este considerat ultima porțiune de pămînt rămasă din ceea ce, înainte vreme, unea Europa de Africa.

Adevărată poartă a Mediteranei, Malta este situată în apropierea căilor maritime ce leagă Europa, Africa și Asia. Această poziție strategică a avut o certă înrîurire asupra trecutului istoric frămîntat al Maltei. După stabilirea primilor locuitori, originari din Sicilia (mileniile 5-4 î.e.n.). Malta a fost colonizată de fenicieni în secolele XI-X î.e.n., a intrat sub stăpînire cartagineză (sec. V-III î.e.n.), avea să devină provincie romană (218 î.e.n.-395 e.n.), apoi bizantină (395-870). În 870, este cucerită de arabi, iar, în 1090, de normanzi, care au atașat-o regatului Siciliei. Cavalerii ioaniți s-au stabilit aici în 1530, insula fiind posesiunea lor pînă la ocuparea ei de către Napoleon Bonaparte (1798). În anul 1800, Malta a fost cucerită de Marea Britanie, care, 14 ani mai

tîrziu, în urma Congresului de la Viena, o transformă în colonie a imperiului britanic (1814), iar, ulterior, în cea mai însemnată bază maritimă și aero navală din Mediterana centrală, cu un rol important în cel de-al doilea război mondial.

După un secol și jumătate de dominație britanică, Malta obține, în 1947, autonomie deplină, proclamîndu-și, la 21 septembrie 1964, independența de stat în cadrul Commonwealthului și devenind republică, la 13 decembrie 1974. Retragerea din insulă a ultimelor trupe britanice a pus capăt îndelungatei prezențe navale și militare străine în această țară.

Realizările înregistrate în sectorul industrial, succesele obținute de o agricultură în plină diversificare, dezvoltarea pisciculturii și stimularea turismului sînt concludente, reprezentînd tot atîția pași îndreptați spre asigurarea progresului și bunăstării celor 330 000 de locuitori ai Maltei.

GRENADA

Situată în sudul arhipelagului Antilelor Mici din Oceanul Atlantic (Marea Caraibilor), Grenada este formată, de fapt, dintr-o insulă vulcanică mai mare cu același nume și altele mai mici, însumînd o suprafață de 344 kmp și o populație de 110 400 locuitori (1 978). Pe țărmul sud-vestic al insulei Grenada se află capitala — Saint George, care concentrează o pătrime din populația țării, fiind principalul centru economic.

Descoperită în 1498 de Cristofor Columb, care i-a dat numele de «Conception», Grenada este colonizată la mijlocul secolului al XVII-lea de francezi veniți din Martinica, iar, în 1674, este proclamată colonie a coroanei franceze. Marea Britanie o ocupă în 1762, astfel încît Franța este obligată, un an mai tîrziu, să i-o cedeze, prin Tratatul de pace de la Paris. Ca urmare a exterminării, în secolul al XVII-lea, a indienilor caribi, în insula Grenada sînt aduși sclavi negri din Africa pentru a lucra pe plantațiile de cacao, cafea și bumbac. În perioada 1958-1962, Grenada a făcut parte din Federația Indiilor de Vest, obținînd autonomia internă în 1967. La 7 februarie 1974, și-a proclamat independența de stat în cadrul Commonwealthului. În virtutea Constituției intrate atunci în vigoare, este monarhie constituțională, șeful statului fiind regina Marii Britanii, reprezentată de un guvernator general.

Economia insulei este predominant agrară — culturi de nucșoară (primul loc în lume), cacao, palmieri de cocos, plante oleaginoase, bananieri, bumbac, cafea și trestie de zahăr — favorizate de clima tropical-oceanică și de stratul de pămînt fertil ce acoperă rocile vulcanice. Există și o industrie embrionară, limitată la cîteva întreprinderi manufacturiere pentru prelucrarea, îndeosebi, a produselor agricole destinate exportului. O ramură în plină dezvoltare este turismul, favorizat de pitorescul peisajului.

SAINT VINCENT ȘI GRENADINE

Unul dintre cele mai tinere state ale lumii, Saint Vincent și Grenadine — cu o suprafață de 389,3 kmp și 118 000 locuitori (decembrie 1980) — face parte din grupul Insulelor Windward, din Marea Caraibilor. Relieful este muntos, vulcanul Soufrière atingînd 1 224,7 metri.

Se presupune că aceste insule au fost descoperite tot de Columb. Cunoscute sub numele colectiv de St. Vincent, ele au devenit posesiune britanică în secolul al XVIII-lea. Împreună cu alte teritorii britanice învecinate, insulele St. Vincent au fost administrate de guvernatorul Insulelor Windward, în cadrul unui sistem federal, pînă în decembrie 1959. Insulele au făcut parte din Federația Indiilor de Vest, pînă la dizolvarea acesteia, în mai 1962. Saint Vincent și Grenadine au obținut independența la 27 octombrie 1979. Noul stat este membru «special» al Commonwealthului, nefiind reprezentat la întîlnirile șefilor de guvern.

Agricultura constituie baza economiei, aproximativ 50 la sută din veniturile în devize provenind din exportul de banane către Marea Britanie. Nucile de cocos sînt, de asemenea, un produs de bază pentru export. Se mai cultivă trestie de zahăr, bumbac și batate. Locuitorii se îndeletnicesc, totodată, cu creșterea animalelor și pescuitul.

BARBADOS

Înconjurată de apele Oceanului Atlantic, insula Barbados, din arhipelagul Antilelor Mici, are o suprafață de 431 kmp și 265 000 locuitori (1975). Ea își trage numele de la palmierii stufoși, ce îi împodobesc coastele răsăritene. Coaste ce au apărut primilor navigatori veniți în Lumea Nouă ca «țărmuri bărboase» («barbudos» în spaniolă).

Descoperită în 1519 de spanioli, insula Barbados este colonizată din 1627 de englezi. Ea a făcut parte, din ianuarie 1958 pînă în mai 1962, din Federația Indiilor de Vest. La 16 octombrie 1961, Barbados obține autonomia internă, iar la 30 noiembrie 1966, își proclamă independența în cadrul Commonwealthului, devenind, în același an, membru al O.N.U.

Capitala — Bridgetown — este situată în golful Carslile, la o importantă și străveche răscruce de drumuri maritime. Cîndva, peste golf era suspendat un pod construit de vechii indieni arawaki, sibongi, siboney sau caribi, de la care orașul își luase numele inițial (Indian Bridge).

Economia țării se bazează, prin tradiție, pe agricultură — în principal, pe cultura trestiei de zahăr — și pe turism. În ultimii ani, au fost create premise pentru diversificarea economiei, îndeosebi pentru punerea bazelor unei industrii naționale, orientate cu precădere spre prelucrarea materiilor prime agricole (zahărul deține primul loc la export).

ANDORRA

Văile Andorrei formează un principat autonom în estul munților Pirinei, învecinat cu Franța și Spania, la aproximativ jumătatea distanței dintre Toulouse și Barcelona.

Situat în bazinul superior al rîului Valira, Andorra — cu o suprafață de 464 kmp și 30 600 locui-

tori (1979) — are un relief muntos (culminînd cu vîrful Pic d'Estats — 3 138 m). Rîurile năvalnice şi nenumărate pîrîuri turbulente taie în munte frumoasele văi ale Andorrei, cultivate cu tutun. Pe vîrfurile munţilor strălucesc în soare, ca nişte safire veritabile, cele peste 100 de lacuri ale ţării.

Încă în secolul al IX-lea, Andorra era menţionată în istorie ca principat autonom la hotarele meridionale ale Imperiului carolingian. În secolul al X-lea, devine obiect de dispută între episcopii de Urgel şi conţii de Castelbon, apoi succesorii acestora, conţii de Foix. În 1278, în virtutea unei înţelegeri cunoscute sub denumirea de «pareage», principatul avea să fie plasat sub dubla suzeranitate a episcopilor spanioli de Urgel şi a conţilor francezi de Foix, înlocuiţi de regii Navarrei, iar, mai tîrziu, de suveranii şi preşedinţii Franţei.

Andorra plăteşte o dată, la doi ani, Franţei şi episcopului de Urgel, un tribut simbolic — questia — care constituie ultimul vestigiu al feudalismului.

În condiţiile în care doar 5 la sută din teritoriul ei este bun pentru agricultură, locuitorii se îndeletnicesc cu cultura de cereale, cartofi, tutun, precum şi cu creşterea ovinelor şi bovinelor. Construcţia unei moderne autostrăzi în 1953, care traversează Andorra pentru a lega Franţa şi Spania, a favorizat dezvoltarea turismului (peste 6 milioane turişti anual).

SINGAPORE

«Singa Pura» — Oraşul Leilor. Numele oraşului este purtat de principala insulă a arhipelagului singaporez — separată prin strîmtoarea Johore de ţărmul continental. În componenţa Republicii Singapore — cu o suprafaţă de 617,8 kmp — intră, de asemenea, alte 40 de insuliţe, situate la aproximativ 124 km nord de Ecuator. Peste 90 la sută din cei 2 362 700 locuitori ai statului Singapore locuiesc în capitala ţării, cel mai mare port din sud-estul Asiei şi unul dintre cele mai importante centre portuare din lume (după Rotterdam, New York şi Yokohama). Poartă la două oceane — Indian şi Pacific —, Singapore a constituit, prin poziţia sa geografică, la intersecţia principalelor linii maritime dintre Extremul Orient şi Europa, un obiectiv strategic de primă dimensiune.

Întemeiat în 1160 de malaiezi, dar distrus în 1377 de o armată a regatului indonezian Madjapahit, Singapore a fost, timp de patru secole, o aşezare obscură. În 1918, Sir Stamford Raffles reîntemeiază oraşul, care este inclus în posesiunea britanică «Strait Settlements». În 1867, este declarat colonie a coroanei britanice. Marea Britanie a transformat Singapore, în perioada dintre cele două războaie mondiale, într-o puternică bază navală («Gibraltarul Orientului»). Între 1942-1945, a fost ocupat de trupe japoneze. În 1946, este separat administrativ de Malayezia, iar, în 1959, obţine dreptul la autoguvernare. În anul 1963, devine membru al Federaţiei Malaysia, din care se retrage şi se proclamă, la 9 august 1965, republică independentă în cadrul Commonwealthului. Baza britanică de la Singapore a fost desfiinţată în 1971.

Economia se bazează pe comerţ şi industrie. Eforturile întreprinse în anii independenţei s-au concretizat în structurarea unei economii diversificate, ai cărei piloni sînt rafinăriile de petrol, construcţiile şi reparaţiile navale, industriile textilă, electronică, metalurgia staniului, tratarea cauciucului.

Deşi Singapore nu are rezerve proprii de petrol, dispune de al treilea mare complex de rafinare din lume. Petrolul este principala materie primă importată, iar produsele petroliere deţin primul loc la export, contribuind cu peste 23 la sută la veniturile totale obţinute din exporturi.

Mai puţin de o cincime din pămînt este cultivată .

SANTA LUCIA

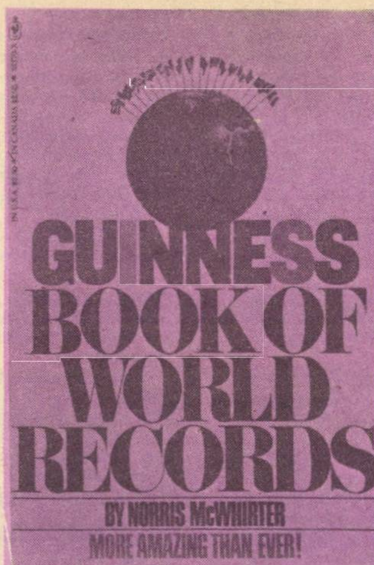
Cu o suprafaţă de 616 kmp şi 120 000 locuitori Santa Lucia, care a devenit stat independent, la 22 februarie 1979, face parte din grupul Insulelor Windward al arhipelagului Antilelor Mici, din Marea Caraibilor. Un lanţ muntos împădurit străbate, de la nord la sud, teritoriul acestei insule vulcanice. Capitala şi, totodată, principalul port al ţării este oraşul Castries, unde locuieşte peste o treime din populaţia întregii insule.

Santa Lucia, a cărei descoperire datează din anul 1500, este colonizată în secolele XVII-XVIII de englezi, iar, ulterior, de francezi. Devine colonie britanică în 1814, cînd Franţa o cedează Marii Britanii. S-a alăturat Federaţiei Indiilor de Vest, în ianuarie 1958, rămînînd în cadrul ei, pînă la dizolvarea acesteia, în mai 1962. În martie 1967, Santa Lucia a devenit unul din statele asociate Indiilor de Vest, obţinînd autonomia, dar Marea Britanie menţinea responsabilitatea pentru apărare şi afaceri externe. După ani de negocieri, Santa Lucia obţine independenţa, la 22 februarie 1979, rămînînd în cadrul Commonwealthului.

Economia ţării se bazează în special pe produse tropicale — cartofi dulci (batate), banane, cacao, nuci de cocos, copra, lămîi —, dar şi pe creşterea animalelor şi pescuit.

Grupaj realizat de Sabina Diaconu

Selecții din CARTEA RECORDURILOR - GUINESS

RECORDURI

Ziare și reviste

— Fondat în 1644 și publicat de către Academia Regală a Suediei pentru Literatură, ziarul suedez Post och Inrikes Tidningar își revendică titlul de a fi cel mai vechi ziar din lume. Cel mai vechi ziar comercial este Haarlems Dagblad/Oprechte Haarlemsche Courant, care a văzut prima dată lumina tiparului la 8 ianuarie 1656, în orașul olandez Haarlem. Un exemplar al primului număr al acestui ziar, inițial intitulat Weeckelycke Courante van Europa, s-a păstrat pînă în zilele noastre.

— Recordul în materie de volum de pagini este deținut de numărul din 17 octombrie 1965 al ziarului The New York Times: 946 pagini, 15 secțiuni și circa 1 200 000 rînduri text publicitar. Un exemplar cîntărea 90 uncii (1 uncie = 31,1035 gr.)

— Primul ziar care a atins un tiraj de 1 milion exemplare a fost cotidianul parizian Le Petit Journal, în 1886.

— Cu un tiraj de peste 12 664 263 exemplare, înregistrat în aprilie 1978, ziarul japonez Yomiuri Shimbun, fondat în 1874, este considerat a fi atins cel mai mare tiraj din lume. Cifra-record reprezintă suma totală a celor două ediții — de dimineață și de seară.

— Săptămînalul care a înregistrat cel mai mare tiraj este TV Guide. El a stabilit primul record în materie, în 1974, cu cele un miliard de exemplare vîndute într-un an.

— Reader's Digest, înființat în februarie 1922, înregistrează, cu cele 30 ediții internaționale ale sale, publicate în 13 limbi, un tiraj lunar de 29 110 000. Tirajul ediției pentru S.U.A. depășește cifra de 17 750 000 exemplare.

Densitate

— Cel mai puțin populat teritoriu este Antarctica, unde oamenii de știință au început să-și stabilească colonii permanente din octombrie 1956. Numărul locuitorilor variază de la un anotimp la altul, ajungînd uneori pînă la 1 500.

Exceptînd Antarctica, Groenlanda este țara cu cea mai redusă populație: aproximativ 50 000; suprafață: 840 000 mile pătrate; densitate: 1 locuitor la 16,8 mile pătrate. Calota de gheață se întinde pe aproximativ 83,4 la sută din teritoriul insulei și doar 132 000 mile pătrate nu sînt acoperite de ghețuri.

Speranța de viață

— Ultimele date atestă că cifra record în materie de longevitate medie este cea înregistrată, în anii 1973—1974, în două țări nordice: Norvegia — 78 ani pentru femei și Suedia — 73 ani pentru bărbați. Cea mai mică speranță de viață la naștere pentru ambele sexe — 27 ani — a fost înregistrată în valea fluviului Niger, în Mali, în anul 1957. În anii 1960—1961, speranța de viață în Gabon era de 25 ani pentru bărbați, dar 45 ani pentru femei.

Conform unor statistici, speranța de viață atingea în Anglia secolului al V-lea 33 ani pentru bărbați și 27 ani pentru femei. În anii 1890—1900, speranța de viață a locuitorilor Indiei era de 23,7 ani.

Parlamente

— Cea mai veche adunare legislativă cunoscută este adunarea bicamerală din Erech, Irak, a cărei dată de existență a fost stabilită în anul 2800 î.e.n. Cel mai vechi for

legislativ este cunoscut a fi cel creat în Islanda în anul 930 e.n., Alpingi (Althing). Incluzînd, inițial, ca membri pe cele 39 căpetenii tribale locale, Althing-ul a funcționat pînă în anul 1800. Ulterior, a fost restabilit de către Danemarca, acordîndu-i-se prerogativele unui for consultativ, extinzîndu-se, în 1874, la prerogativele unei adunări legislative.

— Adunarea legislativă cu cea mai îndelungată existență continuă este Tynwald Court din insula Man, considerată a-și fi început activitatea acum 1000 ani.

— Termenul de «parlament» a fost folosit pentru prima dată în ordinul de convocare urgentă a Consiliului de Coroană emis de către Curtea Regală a Angliei la 19 decembrie 1241.

Alegeri

— Cu 373 000 secții de votare și 320 000 000 alegători chemați la urne, alegerile organizate în martie 1977 pentru camera inferioară — Lok Sabha — a parlamentului indian dețin primul loc din punctul de vedere al participării.

Obstrucții oratorice

— Cea mai lungă cuvîntare din istoria Senatului american este cea rostită de senatorul Wayne Morse din statul Oregon, care, în zilele de 24—25 aprilie 1953, a vorbit fără întrerupere timp de 22 ore, 26 minute, în legătură cu proiectul de lege cunoscut sub numele de Tidelands Oil Bill.

— Un alt recordman este senatorul democrat din Carolina de Sud, Strom Thurmond, care, în lunga sa cuvîntare din 28—29 august 1957 — 24 ore, 19 minute —, întreruptă doar cîteva minute pentru confirmarea unui nou senator, a susținut o severă argumentație împotriva legii privind drepturile cetățenești (Civil Rights Bill).

— Recordul în materie de obstrucție oratorică îl deține senatorul Bill Meier din orașul Euless, statul Texas, care, în mai 1977, a vorbit timp de 43 ore încercînd să convingă forul legislativ de necesitatea adoptării unei hotărîri care să permită dezvăluirea publică a accidentelor industriale.

Mafia

— Cea mai mare asociație a crimei organizate este Mafia americană (cuvînt de origine italiană însemnînd «lăudăroșenie») sau Cosa Nostra («afacerea noastră»). Cei 3 000—5 000 membri ai săi sînt grupați în 24 «familii» unite sub egida unei înalte Comisii. Cifra de afaceri a Mafiei, rezultînd din multiplele activități în care este angajată — corupție, jocuri de noroc, patronarea unor afaceri veroase, contrabandă cu țigări, băuturi alcoolice și droguri, deturnări de avioane, împrumuturi financiare oneroase, prostituție — ca și din altele, era estimată, în mai 1977, la 48 miliarde dolari pe an, din care profiturile totalizau 25 miliarde 300 milioane — de 7,5 ori mai mult decît încasau celebrii producători de automobile ai lui General Motors.

— Cel mai cumplit asasinat mafiot s-a produs în zilele de 11—13 septembrie 1931, cînd boss-ul suprem, Salvatore Maranzano («The topmost man», «Il Capo di Tutti Capi»), și alți 40 aghiotanți ai săi au fost lichidați.

Monezi

— Stater-ul, o monedă confecționată dintr-un aliaj de aur și argint, care a circulat în Lydia, Asia Mică, în timpul domniei regelui Gyges (685—652 î.e.n.), este considerată cea mai veche monedă a cărei datare a fost certificată de către cercetători.

— Moneda primitivă, fără inscripție, avînd forma unei lopățele, care a circulat în China în vremea dinastiei Chou, este considerată ca fiind emisă în jurul anului 770 î.e.n., iar lingoul de argint, descoperit în anul 1972 în localitatea iraniană Tapeh Nush-i-jan, este considerat de către experți ca datînd din anul 760 î.e.n. Cea mai veche monedă datată este cea a episcopului de Roskilde din Danemarca, care prezintă o inscripție cu data MCCXXXIIII (anul 1234). Șase exemplare din această ultimă monedă s-au păstrat pînă în zilele noastre.

— Cea mai mică monedă cunoscută în lume este moneda nepaleză din argint Jawa — 2 2 mm și cîntărind între 0,008 și 0,014 grame — care a fost pusă în circulație în anul 1740 în timpul domniei lui Jeye Prakosh Mella.

— Recordul de greutate îl deține moneda suedeză din aramă, în valoare de 10 daleri (daler = dolar suedez sau danez), emisă în 1644. O asemenea monedă cîntărea 43 livre, 7 uncii (1 livră = 453,6 grame; 1 uncie = 31,1035 grame).

— Dintre mijloacele primitive de efectuare a schimburilor, cel mai impresionant este discul de piatră perforat în mijloc, Fé, folosit în insulele Yap din Pacificul de Vest. O asemenea «monedă» poate atinge 12 picioare în diametru și 185 livre în greutate. Cu un «Fé» de dimensiuni medii se poate cumpăra o soție sau o barcă lungă de 6 m...

— Singurele țări din lume unde nu se emit monezi, ci numai bancnote, sînt Paraguay și Laos.

Nave și porturi

— Excluzînd navele mai mici de 100 tone, bărcile cu pînze și șlepurile, marina comercială a lumii totaliza, la 1 iulie 1977, 67 945 nave (396 679 369 tone greutate netă). Cea mai bogată marină comercială din lume era cea sub pavilion liberian: 2617 nave — 79 982 968 tone.

— Portul New York este portul nr. 1 al lumii: cheiul se întinde pe o lungime de 755 mile (460 în statul New York și 295 mile în statul New Jersey) și are o suprafață de 92 mile pătrate (1 milă 1609,3 m). Dispunînd de 261 dane pentru cargouri și de 130 alte dane, portul New York poate primi 391 nave deodată. Spațiul de depozitare însumează 422,4 acri (1 acru = 2046,7838 m^2).

— Portul cu cel mai intens trafic și, în același timp, cel mai mare port artificial al lumii este portul olandez Rotterdam — Europort. Cu o suprafață de 38 mile pătrate, portul Rotterdam oferă spațiu de acostare simultană pentru 310 nave maritime cu o greutate de pînă la 300 000 tone și un pescaj de 24 m. În 1976, 31 993 nave maritime și circa 200 000 șlepuri au ancorat la Rotterdam-Europort.

Drumuri

— Cel mai vechi drum descoperit în lume este Sweet track din Shapwich, Somerset, Anglia, construit în anul 4000 î.e.n.

— Țara cu cele mai multe căi rutiere este S.U.A. (50 state), a cărei rețea totaliza, în 1974, 3 815 807 mile.

— Reînnoindu-și permisul de conducere auto pînă în 1978, anul

RECORDURI

în care împlinea 108 ani, Roy M. Rawlins (născut la 10 iulie 1870, la Stockton, statul California), devenea cel mai bătrîn șofer din lume. Maude Tull din Inglewood, statul California, a început să șofeze la 91 ani și în 1976, cînd avea 104 ani, autoritățile i-au reînnoit permisul de conducere.

— Recordul de perseverență la examenul pentru carnetul de conducere auto îl deține Miriam Hargrave (62 ani) din Wakefield, Anglia. După nenumărate eșecuri, doamna Hargrave a luat, în sfîrșit, examenul în 1970 — se prezenta pentru a 40-a oară.

— Cel mai ușor test pentru obținerea permisului de conducător auto este cel în vigoare în Egipt, unde candidatul trebuie să parcurgă la volan doar șase metri înainte și șase înapoi.

— Cel mai călătorit om din lume este J. Hart Rosdail (1914—1977) din Elmhurst, Illinois, care a vizitat 221 țări independente și teritorii neautonome. Distanța totală parcursă de J. Hart Rosdail, în timpul călătoriilor sale, a fost estimată la 1 626 605 mile.

— Deși nu a vizitat tot atît de multe țări ca Rosdail, Mehmet S. Ersoz din Turcia (născut în 1904) a călătorit cu mult mai mult în teritoriul celor 210 țări vizitate. Soția sa a vizitat 163 țări.

Studenți

— George A. Goulty, din orașul Guildford, Surrey, Anglia, și-a prezentat teza de doctorat în filozofie după o carieră studențească de... 23 ani.

— La vîrsta de 102 ani și 9 luni, Sarah Ann Raw a devenit elevă a colegiului Hendon din Greater London, dornică să-și perfecționeze studiile de descifrare a înțelesului cuvintelor după mișcarea buzelor.

— În vîrstă de 100 ani și 113 zile, Miss Mabel Fitzgerald a primit titlul onorific de licențiat în litere din partea Universității Oxford în 1972, ca semn de recunoaștere a acțiunilor întreprinse în secolul trecut pentru admiterea viitoarelor studente la cursurile colegiului de fiziologie.

— Recordman-ul de precocitate în studenție îl deține William Thomson (1824—1907), cel ce va deveni Lordul Kelvin, care, în octombrie 1930, la vîrsta de numai 10 ani și 4 luni, a devenit student al Universității Glasgow pe care o va absolvi numai după 4 ani, la 14 noiembrie 1934.

— Un alt caz este cel al doctorului Merrill Kenneth Wolf (născut la Cleveland, statul Ohio, la 28 august 1931) care și-a luat licența în muzică la Universitatea Yale cînd avea doar 14 ani.

Bere

— Dintre țările care au furnizat datele corespunzătoare privind consumul de bere pe cap de locuitor, R.F.G. se detașează net pe primul loc cu 151 litri în 1976.

Milioane

— Stabilirea cu exactitate a averii personale a unui individ este o chestiune extrem de dificilă. Cuvintele celebrului Paul Getty, care știa ce spune, sînt sugestive: «Dacă reușești să-ți numeri milioanele înseamnă că nu ești miliardar». Termenul de milionar a intrat în uz în anul 1740, iar cel de miliardar, în 1861.

— Primii miliardari ai lumii au fost John Davidson Rockefeller (1839—1937), Henry Ford (1863—1947) și Andrew William Mellon (1855—1937).

— Încă înainte de a împlini vîrsta de 10 ani, Shirley Temple (născută la Santa Monica, California, 23 aprilie 1928) acumulase o avere de peste 1 milion dolari. Cariera sa de copil minune al ecranului a acoperit anii 1934—1939.

— Cel mai cumplit avar al lumii a fost Henrietta (Hetty) Howland Green (1835—1916), născută Robinson, la moartea căreia a rămas o avere în valoare de 95 milioane dolari. Depunerile sale la o singură bancă totalizau 31 400 000 dolari. Zgîrcenia ei a mers atît de departe încît și-a lăsat propriul fiu să piardă un picior (prin amputare) din cauza timpului irosit cu căutarea unei clinici cu asistență medicală gratuită. Hrana sa era păsatul de ovăz pe care-l consuma rece — ar fi costat prea mult să-l încălzească. A murit din cauza unei crize de apoplexie în timpul unei dispute al cărei subiect erau calitățile laptelui smîntînit.

Selecție de
Doina Brebeanu,
Marcel Negreanu

LUMEA '82
almanah realizat de revista
„LUMEA"
săptămînal de politică externă

Coordonatorul ediției: EUGENIU OBREA
Prezentarea grafică: IONEL IMPĂRATU,
VICTORIA ARGINT, VLADIMIR SLAVU
Coperta: SERGIU GEORGESCU

Redactarea Almanahului a fost încheiată la 1 noiembrie a. c.
Tiparul executat la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii"

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

82

LUMEA

	IANUARIE				
L		4	11	18	25
M		5	12	19	26
M		6	13	20	27
J		7	14	21	28
V	1	8	15	22	29
S	2	9	16	23	30
D	3	10	17	24	31

	FEBRUARIE			
L	1	8	15	22
M	2	9	16	23
M	3	10	17	24
J	4	11	18	25
V	5	12	19	26
S	6	13	20	27
D	7	14	21	28

	MARTIE				
L	1	8	15	22	29
M	2	9	16	23	30
M	3	10	17	24	31
J	4	11	18	25	
V	5	12	19	26	
S	6	13	20	27	
D	7	14	21	28	

	APRILIE				
L		5	12	19	26
M		6	13	20	27
M		7	14	21	28
J	1	8	15	22	29
V	2	9	16	23	30
S	3	10	17	24	
D	4	11	18	25	

	MAI					
L		3	10	17	24	31
M		4	11	18	25	
M		5	12	19	26	
J		6	13	20	27	
V		7	14	21	28	
S	1	8	15	22	29	
D	2	9	16	23	30	

	IUNIE				
L		7	14	21	28
M	1	8	15	22	29
M	2	9	16	23	30
J	3	10	17	24	
V	4	11	18	25	
S	5	12	19	26	
D	6	13	20	27	

	IULIE				
L		5	12	19	26
M		6	13	20	27
M		7	14	21	28
J	1	8	15	22	29
V	2	9	16	23	30
S	3	10	17	24	31
D	4	11	18	25	

	AUGUST					
L		2	9	16	23	30
M		3	10	17	24	31
M		4	11	18	25	
J		5	12	19	26	
V		6	13	20	27	
S		7	14	21	28	
D	1	8	15	22	29	

	SEPTEMBRIE				
L		6	13	20	27
M		7	14	21	28
M	1	8	15	22	29
J	2	9	16	23	30
V	3	10	17	24	
S	4	11	18	25	
D	5	12	19	26	

	OCTOMBRIE				
L		4	11	18	25
M		5	12	19	26
M		6	13	20	27
J		7	14	21	28
V	1	8	15	22	29
S	2	9	16	23	30
D	3	10	17	24	31

	NOIEMBRIE				
L	1	8	15	22	29
M	2	9	16	23	30
M	3	10	17	24	
J	4	11	18	25	
V	5	12	19	26	
S	6	13	20	27	
D	7	14	21	28	

	DECEMBRIE				
L		6	13	20	27
M		7	14	21	28
M	1	8	15	22	29
J	2	9	16	23	30
V	3	10	17	24	31
S	4	11	18	25	
D	5	12	19	26	

Lei 25